

Prejeto	16-03-2011	Priloge
Številka zadeve:		Vredn:

**Mnenje k Dopolnitvi vloge za pridobitev soglasja k študijskemu programu
»Mednarodne in diplomatske študije« III, ki jo je vložila fakulteta za državne in
evropske študije, Brdo pri Kranju**

9102 6033-372/2009/3

Kot podlago za oceno sem prejel vlogo iz 31.12.2009 in Dopolnitev vloge...iz 25.05.2010, v dopisu katere so v »prilogah« z rokopisom dodali, da prilagajo še podatke o »mednarodnem sodelovanju« in »mnenje MZZ«, ki pa ga v gradivu ni bilo in sem ga po elektronski pošti naknadno prejel od referenta na NAKLISu, g. Marka Zupanca.

Na podlagi te dokumentacije sodim, da je predlagani doktorski študij v načelu dobra zamisel, ki bi prispevala k razvoju proučevanja mednarodnih odnosov in diplomacije v slovenskem prostoru. Vendar bi bilo potrebno, preden bi pristojni organ takšen program akreditiral, še enkrat temeljito proučiti predlog in dopolniti pomanjkljivosti, ki se kažejo pri njegovi zasnovi, vsebini in pri izpolnjevanju nujnih pogojev za izvajanje takega študija. Ta pogoj utemeljujem s naslednjimi ugotovitvami:

1. Vsebina in učni načrti:

1.1. Vsebina študija je nedorečena, mestoma kontradiktorna (glede mesta mednarodnega prava v ciljih in učnih načrtih programa, glede odnosa med »slovenskim nacionalnim vprašanjem« in zunanjo politiko Slovenije ipd.). Vsebino, zlasti prvega in tretjega obveznega predmeta, bi bilo potrebno bolj prilagoditi naslovu in ciljem predlaganega programa. Poleg tega bi bilo nujno v učnih načrtih podrobneje razdelati vsebino in vse druge zahtevane sestavine vsakega predmeta. Priloženi učni načrti pa imajo identični tekst kot je tisti v tč 4.5.2. e) predloga programa. Poleg tega bi bilo koristno narediti redakcijo predložene literature v smislu njene prilagoditve, po vsebini in obsegu, posameznemu predmetu. Poleg tega v vseh učnih načrtih manjkajo podatki o »predvidenih študijskih dosežkih« (tč. 5), o »pogojih za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti« (tč. 7) in o »načinih ocenjevanja in ocenjevalni lestvici« (tč. 8).

1.2. Podobne ugotovitve, ki se jim v načelu pridružujem, najdemo tudi v mnenju MZZ z dne 4. marca 2010, ki ga je podpisal Generalni sekretar Aljaž Gosnar. V njem so izrazili načelno podporo študiju, vendar so predlagali naslednje:

- da se kolikor je mogoče podaljša čas za pripravo (t.j.) pisanje doktorske disertacije;
- da se za vstop v doktorski študij navede določene izkušnje oz. znanja s področja mednarodnih odnosov (trenutno je ta dostop odprt);
- da se primerjalni pregled izboljša in nadomesti s primerjavo z uglednimi tujimi inštitucijami;
- da se predlagani vsebinski sklopi in literatura – kjer je mogoče in potrebno – še nekoliko dodelajo.

1.3. Preverjanje znanja. V prijavi ni razdelan način preverjanja znanja študentov. Znanje iz treh obveznih predmetov bi se (mimogrede) preverjalo le pri »zagovoru dispozicije doktorske disertacije«, kar je nesprejemljivo z vidika resnosti tako zahtevnega študija.

1.4. Raziskovalni program. Očitno fakulteta nima raziskovalnega programa ali konkretnih raziskovalnih (po možnosti mednarodnih) raziskovalnih projektov, saj o tem v prijavi ni nobenih podatkov. SICRIS tudi ne izkazuje ustreznih podatkov, tako glede fakultete kot glede posameznih predvidenih izvajalcev. Brez tega pa si ni moč predstavljati izvajanje tako zahtevnega študija. Znanstveno delo je, kot predvideva 33/5. člen Zakona o visokem šolstvu, bistvena sestavina te stopnje študija..

1.5. Mednarodna primerljivost. Predlagani program ni primerljiv s programi treh izbranih tujih univerz, saj ne dosega ravni in zahtevnosti teh programov, vključno tudi ne pogojev za vpis v študij.

1.6. Mednarodno sodelovanje. V prvi prijavi je bilo omenjeno samo sodelovanje z univerzo v Podgorici. Naknadno so prijavi predložili izjavo Evropske pravne fakultete v Novi Gorici, ki jo je podpisal predsednik njenega upravnega odbora (ki je en od nosilcev programa na FDS), da se bo FDS lahko vključila v dva njihova sporazuma o sodelovanju in listino o pristopu k IMUNI-ju, vendar ni niti enega podatka o konkretnih rezultatih ali projektih mednarodnega sodelovanja, razen predvidene izmenjave treh učiteljev in študentov z univerzo v Vidmu. Poleg tega je nerealno pričakovati, da bi se lahko študenti iz bivših jugoslovanskih republik vključili v študij v slovenskem jeziku. Brez razvitega mednarodnega znanstvenega sodelovanja pa si ni moč zamisliti izvajanje tako zahtevnega doktorskega študija in to na področju mednarodnih odnosov in zunanje politike Slovenije! Zato bi bilo nujno, da FDS, pred začetkom takega študija, razvije mednarodne raziskovalne in druge programe - na bilateralni podlagi ali v okviru številnih možnosti, ki jih odpirajo relevantni razpisi EU – v okviru katerih bi se lahko študenti usposabljali za raziskovalno delo in opravljali tudi relevantne študijske obveznosti.

1.6. Evalvacija študija. V predlogu ni jasne opredelitve organizacije samo-evalvacije pedagoškega in raziskovalnega dela. V esejistični obliki so zapisana nekakšna načela o tem kakšna naj bi bila evalvacija, vendar ni jasno kako naj bi se konkretno izvajala, zlasti pa ne kako bi pri tem sodelovali tudi študenti.

2. Nosilci predmetov in njihove reference:

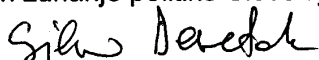
2.1. Vsi nosilci predmetov in študija so zaposleni drugje in naj bi sodelovanje pri študiju izvajali, brez soglasja delodajalca, na podlagi avtorske ali podjemne pogodbe. Vendar bi morala FDS pojasniti kako bodo lahko štirje (4) učitelji ob svojem rednem delu opravili 100 ur kontaktov z študenti (predavanja – 40 in seminarji – 60 ur), ki so predvidene v okviru dveh predmetov v prvem letniku in kako bo en (1) učitelj v drugem letniku imel skupaj 120 ur kontaktov z študenti (20 ur predavanja in 90 ur

seminarji). K temu je potrebno dodati še čas za napovedane individualne konzultacije, za pregledovanje in ocenjevanje pisnih izdelkov itn.

2.2. Pomañkjljive űo tudi reference nekaterih učiteljv za tako zahteven űtudij, kot je doktorski űtudij na specifičnem področju. En od navedenih učiteljv (redni prof. Jambrek) je strokovnjak na povsem drugem področju od predlaganega. Na podlagi predloűene bibliografije ugotavljam, da imajo redni prof. dr. Petrič, izredni prof. dr. Jazbec in doc. dr. Andrej Rahten ta pogoj za izvajanje űtudija (če jim redna zaposlitev na drugih delovnih mestih to dopuűča, seveda), čeprav moti dejstvo da imajo tudi ti učitelji le malo objav v tujini.

Predloűena bibliografija četrtga učitelja, izrednega profesorja dr. Miha Pogačnika, ki je en od dveh nosilcev obveznega predmeta »Zunanja politike in mednarodno pravo«, obsega 8 izvirnih člankov in 3 pregledne znanstvene članke. Vsi izvirni članki so bili objavljeni v domačih revijah: 5 v reviji Pravnik, 2 v Zborniku PF in 1 v domači reviji, ki je izhajala v angleškem jeziku. Od tega se po vsebini 4 od 8 člankov nanaűajo na mirno reűevanje sporov in na mejno slovensko-hrvaűko problematiko. V njegovi bibliografiji ni nobene objave v tujini (!), nobene monografije, nobenega objavljenega prispeva iz mednarodne znanstvene konference ipd., kar bi potrjevalo njegovo usposobljenost za predavanja, izvajanje seminarjev in pripravo doktorske teze z űtudenti na nivoju po-diplomskega doktorskega űtudija.

Redni profesor dr. Dimitrij Rupel (doktoriral je v ZDA iz sociologije) je edini nosilec predmeta »Mednarodni poloűaj in zunanja politika Slovenije«. Dr. Rupel je zelo ploden in priznan pisec na področju kulture, leposlovja, memoarske literature ipd. Njegova k učenmu načrtu priloűena bibliografija pa obsega 9 izvirnih znañstvenih člankov, od katerih se samo eden nanaűa na obravnavano problematiko in 28 enot pod naslovom »Znanstvena in strokovna monografija ter univerzitetni ali visokoűolski učbenik z recenzijo«, od katerih se 6 enot nanaűa, na sploűno, na obravnavano problematiko (v glavnem spominski zapisi in obravnavanje osebnih izkuűenj), 2 objavi sta avtorstvo učbenika za »marksistično sociologijo« na ljubljanski fakulteti za elektrotehniko (1983), vse druge enote pa so odlični (!) teksti s področij, ki na űalost ne zadevajo obravnavani űtudij. V njegovi bibliografiji pa ni nobene objave v tujini (!), nobene monografije, nobenega objavljenega prispeva iz mednarodne znanstvene konference ipd., kar bi bilo zelo koristno za njegovo angaűiranje v tem pedagoűkem projektu, ki od učitelja zahteva znanstveno (!) usposobljenost za poučevanje, usmerjanje dela in preverjanje znanja űtudentov na področju mednarodnih odnosov in zunanje politike Slovenije na tako visoki ravni.

Redni profesor dr. Silvo Devetak
Predstojnik Katedre za mednarodno pravo in mednarodne odnose
Pravna fakulteta Univerze v Mariboru

Maribor, 10. marca 20011

Prejeto	16 -03- 2011	Priloge
Sign.znak	Številka zadeve:	Vredn.:

Kot član ekspertne komisije za oceno doktorskega študijskega programa tretje stopnje »Mednarodne in diplomatske študije« dajem naslednjo oceno:

Stol 0033-372/2009/18

Dokumentacija je zadosti skrbno in koncizno pripravljena in vsebuje le manjše površnosti, ki niso bistvene za presojo materije (npr. pri referencah nosilcev je navedeno delo nekega drugega avtorja iz popolnoma drugega področja ipd.). Predložena dokumentacija je torej zadostovala za nemoten pregled obravnavane problematike in zaključno mnenje oz. oceno.

Prvi problem, ki se pokaže pri predloženem študijskem programu je prikazana primerljivost podobnih študijskih programov v tujini. Fakulteta iz Švice vpisuje na doktorske študije z 270 KT, na instituciji iz ZDA pa traja doktorski študij pet let. Toda pri primerjavi študijev se ne zdijo bistvene tovrstne formalnosti. Gre predvsem za to, da imajo vse primerjane institucije bistveno več organiziranih i različnih oblik vzgojno-izobraževalnega procesa.

Predlagatelj v študijskem programu predvideva zgolj tri predmete. Pri tem ni razvidno, kakšna bi bila dodana vrednost podobnim predmetom na drugih institucijah in študijskih programih, ki se večinoma izvajajo že na prvi ali drugi stopnji. Eden od treh predmetov združuje dve področji znanstvenega proučevanja: zunanjo politiko in mednarodno pravo. Zunanja politika je že samostojen predmet proučevanja svojih petdeset let, s sebi lastno teorijo in metodologijo. Mednarodno pravo pa je tudi samostojen predmet proučevanja v pravni stroki. Ne gre zanikati tega, da se obe področji lahko poučujeta skupaj, toda na doktorski ravni bi študij moral biti tako poglobljen, da omenjeno povezovanje nebi imelo pravega smisla. In s tem smo prišli do temeljne pomanjkljivosti predloženega doktorskega študija. Kljub temu, da predlagatelj navaja, da naj bi pri doktorskem študiju šlo za »temeljit in poglobljen vpogled v sodobne teoretske usmeritve na področju mednarodnih odnosov in diplomacije« in za »temeljita in poglobljena metodološka znanja in veščine za suvereno povezovanje in uporabo kvalitativnih in kvantitativnih raziskovalnih metod«, po pregledu dokumentacije o tem ni ne duha ne sluha. Mednarodni odnosi se sploh ne obravnavajo, niti njegove teorije, niti se ne poučuje njihova metodologija. Teorije in metodologije zunanje politike ni prav tako nikjer. Diplomacija se v tem pogledu resda šele razvija. Toda neprimerljivost z drugimi sorodnimi programi je tudi v tem, da predlagani študijski program ne predvideva izpitov. Kar pa se pokrivanja »pomožnih znanosti« tiče, pade v oči, da mednarodna ekonomija in njej sorodne teme, sploh ni pokrita. Isto bi lahko zapisali za področje mednarodne varnosti.

Nosilci predvidenih predmetov imajo vsi habilitacije, četudi nekaj dvomov vzbujajo nekatera habilitacijska področja. Vsaj pri diplomatskem pravu se pojavlja vprašanje strokovnosti nosilcev. Bolj skrb zbujajoče je dejstvo, da segajo najnovejši izvorni znanstveni članki pri dveh nosilcih v leto 1996, pri enem pa v leto 1998. Glede na to, da ni nihče redno zaposlen pri prijavitelju in bodo plačila na osnovi pogodb o delu in/ali avtorskih pogodb, ter glede na dejstvo, da so vsi redno zaposleni drugje (na drugih univerzah, v upravi itn.), malce čudi navedba, da soglasje delodajalcev ni potrebno.

Poseben problem je doktorska disertacija, ki naj bi po navedbah predlagatelja (glej 1.2. Kratka utemeljitev vloge) bila izviren prispevek k slovenski pravni znanosti. Pravna znanost ne more

pokrivati celote obravnavanega področja, kar priznava tudi predlagatelj, saj tematika sodi tudi v politične vede in širše v družboslovje, predlagatelj pa študija ne uvršča v pravne znanosti.

Določene pomanjkljivosti predlaganega študijskega programa gre gotovo iskati pri šibkih mednarodnih povezavah predlagatelja. Predlagatelj navaja mednarodno sodelovanje zgolj z Vidmom (nejasno s katero institucijo, vendar je še ta povezava preko druge domače institucije, tj. Pravne fakultete v Novi Gorici) in z Dunajsko diplomatsko akademijo (ki pa samostojno ne more izvajati univerzitetnih študijskih programov, lahko jih samo skupaj z Univerzo na Dunaju). O temu, koliko Socrates/Erasmus bilateralnih sporazumov ima predlagatelj sklenjenih, kar je tretji in zadnji element internacionalizacije predlagateljeve ustanove in predloženega študijskega programa, ni podatkov. Menim, da je to dosti prešibka internacionalizacija za institucijo, ki želi kvalitetno izvajati doktorske študije.

Glede na vse navedeno menim, da študijski program ne dosega niti količinsko in niti kakovostno tiste stopnje, ki bi utemeljevala doktorski študij. Ne morem drugače, kot da odsvetujem akreditacijo tega študijskega programa.

S spoštovanjem,

Prof. dr. Bojko Bučar

Ljubljana, 11. marec 2011

**Nacionalna agencija RS
za kakovost v visokem šolstvu**

Slovenska cesta 9
1000 Ljubljana
Slovenija
n/r gđa Jožica Kramar

NACIONALNA AGENCIJA RS
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

Projektna št.	11-03-2013	Priloge
Številka zadeve:	2009/30	Vredn.:
R04	6033-372	

Prof. dr. Vesna Crnić-Grotić
PRAVNI FAKULTET U RIJEKI
51000 Rijeka, Ul. Hahlić 6
tel. (385) 051-359-500
fax (385) 051-359-593
e-mail: vesnacg@pravri.hr

Rijeka, 7.03.2013.

Poštovana gdo. Kramar!

U prilogu vam dostavljam potpisani primjerak moje ocjene čistopisa prijedloga doktorskog studijskog programa trećeg stupnja „Mednarodne i diplomatske studije“ Fakultete za državne in europske studije, Brdo pri Kranju.

Nadam se da ocjena udovoljava vašim zahtjevima.

Glede troškova, koliko se sjećam, već sam vam predala račun za vinjetu za dolazak na usmenu raspravu.

Ostajem na raspolaganju za dopune i pojašnjenja, prema potrebi.

Lijepi pozdrav,

Prof. dr. sc. Vesna Crnić-Grotić

**Nacionalna agencija RS
za kakovost v visokem šolstvu**
Trg Osvobodilne fronte 13
1000 Ljubljana
Slovenija

Prof. dr. Vesna Crnić-Grotić
PRAVNI FAKULTET U RIJECI
51000 Rijeka, Ul. Hahlić 6
tel. (385) 051-359-500
fax (385) 051-359-593
e-mail: vesnacg@pravri.hr

Rijeka, 5.03.2013.

Temeljem odluke *Sveta Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu* od 22.07.2011. imenovana sam za dodatnog člana iz inozemstva za ekspertnu ocjenu doktorskog studijskog programa trećeg stupnja „**Mednarodne i diplomatske studije**“ Fakultete za državne in europske studije, Brdo pri Kranju. Kao član dala sam 10.10.2011. svoju **Ekspertnu ocjenu** u kojoj sam zaključila sljedeće:

„Predloženi doktorski studijski program trećeg stupnja „**Mednarodne i diplomatske studije**“ Fakultete za državne in europske studije, Brdo pri Kranju,

djelomično ispunjava

uvjete za akreditaciju prema člancima 7., 8. i 9. Mjerila za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa (Uradni list RS, št. 101/2004). Smatram da bi predlagač trebao dopuniti program u dijelu koji se odnosi na međunarodnu usporedivost (čl. 8. Mjerila), a osobito:

- predvidjeti popis većeg broja obveznih predmeta između kojih će studenti imati pravo izbora, te predvidjeti i jedan broj izbornih predmeta;
- uvesti predmet Metodologija ili sličan predmet na prvu godinu studija koji će studentima pružiti potrebna znanja za izradu znanstvenog rada;“

U postupku akreditacije navedenog programa održana je *usmena rasprava* 30.11. 2012. na kojoj je predlagaču ukazano na uočene probleme i nedostatke u programu, temeljem čega je predlagač podnio novi prijedlog programa (čistopis) dostavljen članovima akreditacijske skupine 6.02.2013. godine.

Uvidom u novi prijedlog, a s obzirom na ranije danu ocjenu i važeće zakonske propise, temeljem svih ispitanih uvjeta za izvedbu predloženog studijskog doktorskog programa, dajem slijedeću

o c j e n u

U odnosu na međunarodnu usporedivost, predlagač u programu navodi tri inozemna doktorska studija s kojima se uspoređuje:

1. Scandinavian Art and Business Institute – doktorat iz diplomacije i međunarodnih odnosa (PhD in Diplomacy and International Relations);
2. Central European University (CEU), Budapest, Doctoral School of Political Science, Public Policy and International Relations;
3. Tufts University: The Fletcher School, S.A.D., doktorat iz područja međunarodnih odnosa;

Uvidom u navedene programe i njihovom usporedbom utvrdila sam da Scandinavian Art and Business Institute u ovom trenutku nema navedeni doktorat (usp. <http://www.sabi.eu.com/programs/>, pregledano 7.3.2013.).

Central European University i Tufts University imaju navedene doktorske programe i njihov opis uglavnom odgovara opisu u čistopisu prijedloga.

Usporedivi programi kao uvjet za upis zahtijevaju *master degree*, odnosno, završeni odgovarajući magistarski studij. Predlagač tvrdi da taj uvjet odgovara četverogodišnjem studiju ili završenom magistarskom studiju. Međutim, uvjet *master degree* može odgovarati samo bolonjskom 2. stupnju (3+2) ili poslijediplomskom studiju nakon završenog četverogodišnjeg studija. Takvi uvjeti moraju biti predviđeni kao uvjet za upis na doktorski studij.

Predlagač nije ponudio opći metodološki predmet na 1. godini studija, ali tumači da su obvezni predmeti prvog semestra namijenjeni „*teoretski in metodološki poglobitvi predhodnih znanj, ki omogočajo uvod v doktorski študij*“ čime bi se mogao ispraviti taj nedostatak. Međutim, u programu i dalje nema mogućnosti sudjelovanja studenata u kreiranju svog dokorskog programa putem izbornih predmeta. Mogućnost izbora bitno je obilježje doktorata Tafts University (<http://fletcher.tufts.edu/PhD/Curriculum>). Studenti na Central European University također imaju mogućnost skupiti određeni broj ECTS na predmetima izvan svoga *core curriculum*a. Ova institucija zahtijeva i postizanje minimalne ocjene kao uvjet napredovanja u studiju.

Slijedom navedenog, dolazim do zaključka da je predlagač uklonio jednu primjedbu navedenu u mojoj ocjeni od 10.10.2011., jer se može smatrati da će osnove metodologije znanstvenog istraživanja studenti dobiti kroz obvezne predmete 1. semestra. Međutim, smatram da predlagač nije pokušao ukloniti primjedbu o pravu studenta na izbor predmeta i na taj način nije osigurao pravo studenta da sudjeluje u kreaciji svog dokorskog studija.

U svjetlu navedenog, ostajem kod svoje ocjene da predloženi doktorski studijski program trećeg stupnja „**Mednarodne i diplomatske studije**“ Fakultete za državne in europske studije, Brdo pri Kranju, *djelomično ispunjava* uvjete za akreditaciju prema člancima 7., 8. i 9. Mjerila za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa (Uradni list RS, št. 101/2004). Smatram da je izbor predmeta u skladu sa željama studenta dokorskog studija bitan element u kvaliteti dokorskog studija, pa *preporučam* da predlagač

- predvidi popis većeg broja obveznih predmeta između kojih će studenti imati pravo izbora, i/ili da predvidi jedan broj izbornih predmeta;

Dr. sc. Vesna Crnić-Grotić,
Redovita profesorica Međunarodnog prava